

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง อิสลาม—สื่อ—ความรุนแรง: ปฏิสัมพันธ์บนเส้นทางการสร้างภาพลักษณ์ ความรุนแรงนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงที่มาของการเกิดขึ้นและดำรงอยู่ของภาพลักษณ์ความรุนแรงของอิสลาม เพื่อให้เห็นลักษณะที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมของการเดินทางของภาพลักษณ์ดังกล่าว และมุ่งจะสร้างความกระจ่างให้กับความแตกต่างระหว่างอิสลามกับมุสลิมว่าไม่ใช่สิ่งเดียวกัน ทั้งนี้โดยมีคำถามนำวิจัยคือ ภาพลักษณ์ความรุนแรงของอิสลามมีที่มาอย่างไร มุสลิมมีบทบาทเช่นไรต่อการดำรงอยู่ของภาพลักษณ์ดังกล่าว และการบอกเล่าของสื่อมีส่วนแผ่ขยายภาพลักษณ์ดังกล่าวอย่างไร ซึ่งก็พบว่าภาพลักษณ์ของ “อิสลาม” ในปัจจุบันมีผลมาจากวิธีที่สื่อผลิตข่าวเกี่ยวกับมุสลิมและความรุนแรงสู่สังคม

ในระดับโลก สื่อส่วนใหญ่ตกอยู่ในบริบททางวัฒนธรรมที่ให้ความชอบธรรมกับการมองศาสนาอิสลามว่าเป็นความเชื่อที่คุกคามอารยธรรม “ตะวันตก” และมองมุสลิมเป็นพวกป่าเถื่อนที่เน้นการใช้ความรุนแรงในการตอบสนองปัญหาทางการเมือง ทักษะเช่นนี้ที่มาจากพัฒนาการด้านการศึกษาเกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ดำรงอยู่คู่ขนานกับประวัติศาสตร์แห่งความขัดแย้งและการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวคริสต์และชาวมุสลิม

ในเหตุการณ์ 9/11 สื่อมวลชนในสังคมไทยรายงานเหตุการณ์ดังกล่าวในกรอบซึ่งจัดวางอิสลามและมุสลิมไว้ในตำแหน่งแห่งที่ของความเป็น “ศัตรู” นอกเหนือจากเหตุผลที่ว่าชาวต่างประเทศแทบทั้งหมดเป็นชาวที่แปลมาจากสำนักข่าวต่างประเทศ อีกทั้งสื่อยังดำรงอยู่ในโลกที่ถูกกำหนดด้วยผลประโยชน์ทางธุรกิจและอำนาจทางการเมืองแล้ว นักข่าวยังอาศัยอยู่ในโลกทางวัฒนธรรมซึ่งความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามถูกกำหนดสร้างโดยนักวิชาการในอดีตผู้มีความรู้ความเข้าใจอิสลามเพียงผิวเผินหรือมีข้อมูลไม่ครบ เป็นเหตุให้นักข่าวโน้มเอียงที่จะเชื่อถือความรู้เกี่ยวกับ “อิสลาม” และมุสลิมที่ผลิตขึ้นในบริบทของสังคม “ตะวันตก” โดยปราศจากการวิพากษ์หรือตั้งข้อสังเกต ด้วยพฤติกรรมที่ผ่านทาง “สื่อ” เช่นนี้ ภาวะ Islamophobia จึงถูกชักนำเข้าสู่สังคมไทย รายงานข่าวเกี่ยวกับอิสลามและมุสลิมจึงปรากฏด้วยภาษาที่มองศาสนาอิสลามว่าผูกโยงกับความรุนแรงอย่าง “โลกตะวันตก” จนนำไปสู่การต่อต้านโจมตีมุสลิมขึ้นในสังคม